

Az Abaújkéri Ördög-szikla Kaptárkő TE védetté nyilvánítási javaslata

1. A védetté nyilvánítás indoka

Az abaújkéri Ördög-szikla az Abaújkér és Abaújszántó között található Gyűr-völgy legnagyobb sziklája. A löszplatóba meredek fallal mélyedő völgy nagy ívű kanyarulatánál 8-9 méter magasságban és 14-16 méter szélességben egyedi, hatalmas riolittufa tömb emelkedik, melyet a helyi lakosok neveztek el Ördög-sziklának. A szikla oldalában 5 db kőfülke van. A fülkék a szikla középső és felső részén, tájolás szerint keleti és északi oldalán találhatóak. A szikla keleti oldalának aljában egy beomlott sziklahelyiség bejáratának felső, boltíves része látható. A kaptárkövet riolit lavinatufa, áthalmazott riolittufa és tufit építik fel. Az utóbbiak esetenként diatomásak, különösen a lavinatufában gyakoriak a fumarolás kifúvások nyomai, a kovásodás és az agyagásványosodás. A fülkés sziklát magába foglaló völgy a vastag löszrétegbe a csapadékvíz időszakos jellegű lefolyásával keletkezett, jellegzetesen meanderező, meredek falú löszvölgy.

A fülkés szikla körül, völgyoldali és tetői pozícióban értékes, természetközeli állapotú löszpusztagyep (*Salvio-Festucetum rupicolae*) található, számos védett fajjal. A védett területen ezek közül kiemelhető a dunai szegfű (*Dianthus collinus*), valamint a csinos árvalányhaj (*Stipa pulcherrima*) állománya.

A szikla felső részein és tetején kis foltokban nyílt sziklagyep található, amely viszonylag alacsony fajszámmal és gyakori fajokkal jellemezhető. A szikla oldalában, a savanyú kőzeten néhány tő szálkás pajzsika (*Dryopteris carthusiana*) is megtalálható.

A kaptárkő tövében, oldalában, illetve a szikla egy részén spontán eredetű akácok találhatók. Az akác (*Robinia pseudo-acacia*) a gyökérzetével sajnos mállasztja, repesztí a riolittufát, ezzel roncsolva a kaptárkő szerkezetét. Egyes gyökerek közvetlenül fülkékből nőnek ki, illetve fülkébe nőnek be, így fokozottan is veszélyeztetnek. Az állomány nagy része viszonylag fiatal, de magán a sziklán magtermő egyedek is élnek. A fiatal akácok kitakarja a sziklát, amelynek csak a csúcsa látszik ki a lomb mögül.

A lelőhelyet 1972-ben írták le először, később több kutatás tárgyát is képezte. Az abaújkéri Ördög-szikla hazánk legkeletibb kaptárköve, a Zemplén területén egyedülálló földtudományi-kultúrtörténeti érték. A sziklához valószínűleg a helyi hiedelemvilágban „kővéválási” legendák kapcsolódnak. Eredeti funkciója nem tisztázott. Egyesek szerint szakrális jelentősége volt, mások szerint, valószínűleg egykori méhészkedés nyomait őrzik, és a vadméhek befogására használták.

2. A terület legfontosabb természeti értékei

A terület legfontosabb értéke az Ördög-szikla. Ezen kívül az alábbi védett növényfajok előfordulása ismert a védelemre tervezett területről:

Magyar név	Tudományos név	Védettség
Dunai szegfű	<i>Dianthus collinus</i>	V
Csinos árvalányhaj	<i>Stipa pulcherrima</i>	V
Szálkás pajzsika	<i>Dryopteris carthusiana</i>	V

3. A védetté nyilvánítandó földrészletek listája:

<i>Település neve</i>	<i>Hrsz</i>	<i>Kiterjedés (ha)</i>	<i>Művelési ág</i>	<i>Tulajdonos</i>
Abaújkér	054/14b*	1,69	Gyep (legelő)	magán
Abaújkér	054/15b*	0,36	Gyep (legelő)	magán
Abaújkér	054/16b*	0,26	Gyep (legelő)	magán
Össz:		0,232		

* részben érintett helyrajzi számok. A kiterjedés a védelemre tervezett terület kiterjedésére vonatkozik.

4. A védelemre tervezett terület kiterjedése: **0,232 ha**